

Халымг келәр гарчах шин учебникүдт

О Н Ы Г А Н Ö Г Ч Ä Х М Н

Мана брғи теегин халымг келн-әмтнә миньгәд урд хоһр джилин туршарт тбрскн келән дасджахана. Эн бичкдудин халымг кел дасхлгнд шамддж, Эрдниев, Павлов болн Очиров гидг багшнр ахр цагин болзгт, эврәннь бичсн дегтрмүдн гаргьдхав.

Математикин медрлгә Эрдниев Пурвә арифметикин дегтр гаргьв, Павлов Дордж — букварь, Очиров Угаш 2-ч классин халымг келнә дегтр бичв. Дегтр бичлгьиг, тедн дунд 1-ч—4-ч классин дегтрмүд гаргьлгьиг республикин оһн әмтн дань угагьар күләдждәхәнә.

Республикд, оһн джилә завр болсна хөһн, ода ирдж эврә келәр түрүн дегтрмүд гарчакхн кендмн болв чигн медгднә. Дегтрмүд түрүн бичсн улсин чинриг багшнр болн сургьульчнрин эк-эцкнрнь ик гидгәр темдглдждәнә. Болв эн дегтрмүдиг авад умшад, энүнд бәәх мегодическ, научн болн техническ хаджгьрмүдиг умшсн улсг ик гундлта болна.

Тедн дунд эн джил 2-ч классин „Халымг келн“ гидг Очиров Уташин дегтр темдглх кертгә. Очиров Угаш эн дегтрән адгьад бичсн учрар, товчлдж келлгьнд, ашд болн йилгьлгьнд кесг хаджгьр болн эндү орулдж.

Улгүрлхд, „Угин суулд эс гидж дунд ә джбблнәр соньсгднә“ гидж эн бичдждәнә. Энүг „зәрм угин суулд эс гидж дунд хадвр ә джбблнәр келгднә“ гидж бичкхн билә. Иим эндү 5—6 болннань чигн упражненә товчлдж келлгьнә зокалд бәәнә.

Эн дегтрин нег ик дутунь болхла, керг уга кесг упражненьс диг-даран угагьар бичгдсн учрар сургьульчнрт ик күнд болна. Улгүрлхд, 38-ч упражненьд гер дотр бәәх цуг блг-әдин нердинь алфавитн дарагьар бичгн гисн далгьвр сургьульчнрт бгчәнә. Советск әмгнә бәәдл-джиргьл улм ясрад, байддж йовх саамд кен куунә болв чигн блг-әдиг бичдж авлгьн сургьульчнрт биш, медгәтә улсин биульнь чигн зөвр цаг эзлхмн. Тигхлә нәәмгә бичкдүд ю кедж надкмб? Иим диг-даран уга йовдлмуд 35-ч упражненьд чигн бәәнә.

Зәрм упражненьс үгмүднь эвогьар олдж бичгдсн деерән, зәрмдән үгмүдин утх-ухань эсв уга бәлдж гарна. Бичсн куһн эврәннь дегтрән тбрскн республикиннь тускар багьар бичж.

Иим диг-даран уга кесг үгмүд хара бишәр харгьна. 67-ч упражненьд бууля тәрлгьиг мод тәрлгьнд тохрадж бичдж, 56-ч — доктор, эмч, пастух, ча-

бан, укрч. хөбч гидг специальность бәәхинь сургьульчнр медждәнә (!)

Техническ эндүгьин тускар урдн бас бичгдлә. Контрольч редактор үр Коваеван хәләдж гаргьсн дегтрнь хара биш эндүгә учрар, бичкдүдиг дасхлдик эвго.

Республикин эрдм-сургулин отдел болн багшнрин медрл ббдлуллгьнә институт, научн кбдләчнрлә болн багшнрлә харгьлгь кегьд, гаргьх дегтриннь тускар куундвр кегьд бәәхлә, барас гарх дегтрмүдт эн заагдджах тоот хаджгьрмуд багь болх билә. Эндр бдр күргл барас гарчак дегтрмүдт коллективн иим сән седвргәтә шинд ктлгьн кегдәд уга. Иим шиндждлгьн угагьар барлгдджах дегтрмүдин эндүсиг чиклхд күчр. Дегтрмүд бичдждәх улс бичсн дегтрмүдән республикин багшнрлә селвцәд, отар збвчләд гаргьхла, дегтрмүдин чинрнь ббдн болсн деерән хадкгьрнь чигн йир цбн бәлхмн.

Эн тоотиг республикин эрдм-сургулин, отдел, багшнрин медрл ббдлуллгьнә институт болн дегтрмүд бичдждәх улс медх збвгә.

М. БОВАЕВ,

Чернземельск района эрдм-сургулин отделин заведующ.